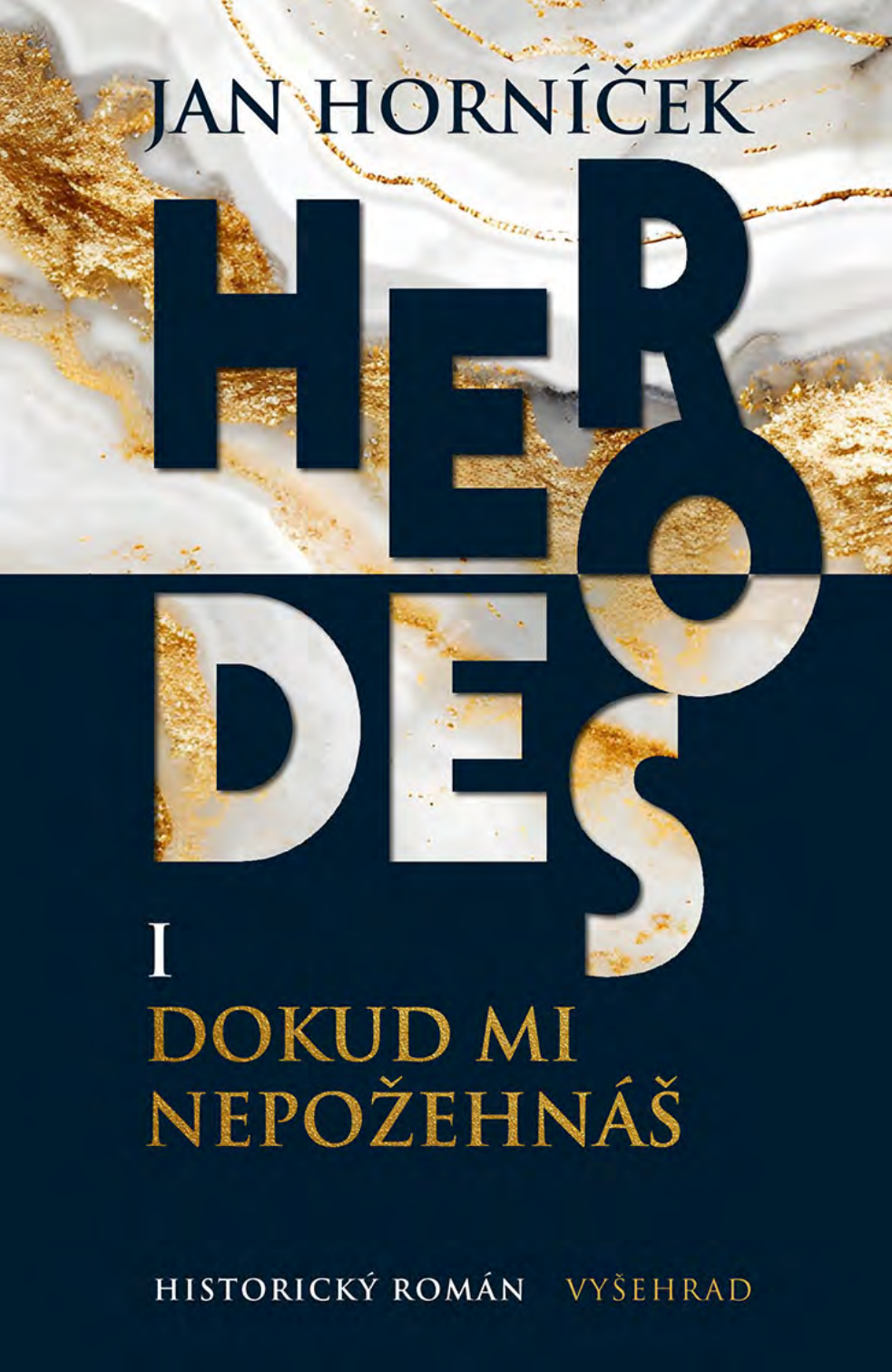

JAN HORNÍČEK

HERO DES

I
DOKUD MI
NEPOŽEHNÁŠ

HISTORICKÝ ROMÁN VYŠEHRAĐ

Herodes I: Dokud mi nepožehnáš

První díl trilogie

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Jan Horníček

Herodes I: Dokud mi nepožehnáš – e-kniha

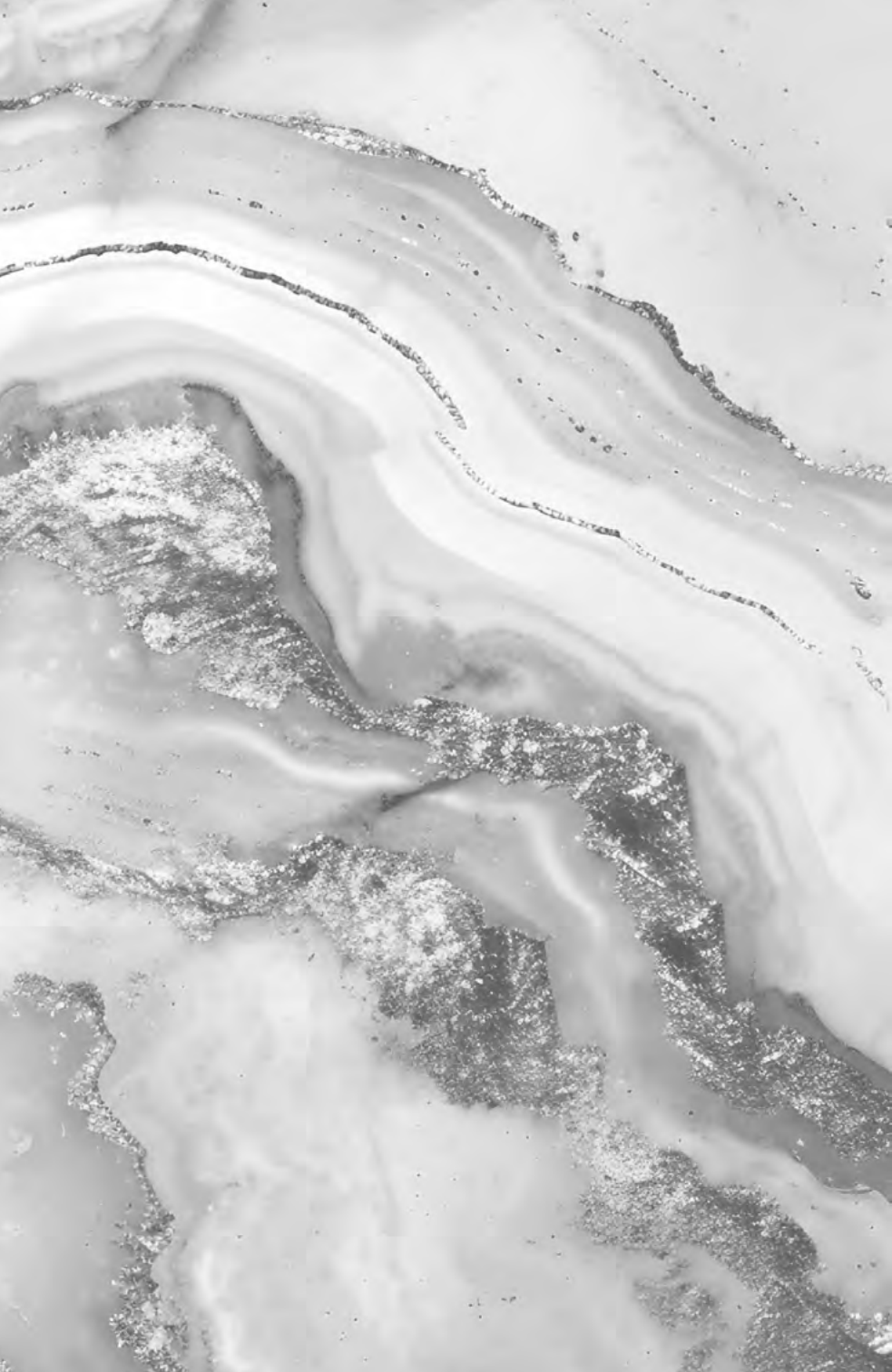
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

JAN HORNÍČEK
HERODES

I DOKUD MI
NEPOŽEHNÁŠ

JAN HORNÍČEK

HER DES

I
DOKUD MI
NEPOŽEHNÁŠ

VYŠEHRAĐ

Chcete, aby příběh této skvělé knihy pokračoval i potom, co ji dočtete? Tak ji pusťte dál do světa! Vše potřebné se dozvíte na **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

© Jan Horníček, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-267-3151-1

ISBN e-knihy 978-80-267-3152-8 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-267-3159-7 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-3160-3 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

*Věnuji tuhle knížku svému tátovi,
který mě naučil číst,
když na to ve škole nestačili.*

PROLOG

„A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctívali všichni lidé různých národností a jazyků.“

(Da 7,14)

[srpen roku 61 př. Kr.]

Vysoko posazenými okny vnikalo dovnitř světlo a pomalu klouzalo po protější zdi. V nehybném vzduchu se vznášely částečky prachu. Bylo ticho. Svitky posvátných Písem ležely v policích mlčenlivě. Boží slovo trpělivě čekalo.

U nízkých stolků se několik příkrčených učenců oddávalo soustředěnému čtení. Jen jejich prst se stejnoměrně sunul, jen jejich mysl se sytila. Pisátko občas zaškrábalo po kusu papýru nebo sem vpadla vzdálená ozvěna venkovního ruchu. Jinak bylo ticho a pouze sluneční paprsek tápal po zdi, dokud se nedotkl podlahy.

Hilel si povzdechl. Odříkal děkovnou modlitbu, svinul knihu Daniel, v níž si četl, a uložil ji zpátky do úzkého proutěného koše. Promnul si pozvolna šedivějící plnovous a vstal. Nebylo mu ještě třicet, ale působil důstojněji, než odpovídalo jeho věku, a vypadal starší.

Vyšel ven a odhodlaně se vydal napříč přelidněným náměstím. Spěchat nepotřeboval, ani zbytečně otálet. Ustupovali mu z cesty a uctivě pokyvovali: „Buď zdrav, mistře.“ Srdečně jim pokývnutí oplácel. Mimoděk zvolnil krok, když na chrámových schodech zaslechl rozčilené hlasy.

„Běda vám, zákoníkům!“ hřímal zpustlý, divoce vyhlízející muž a pohled mu planul. „Zatěžujete lidi břemeny, která

nemohou unést, a sami se těch břemen nedotknete ani prstem. Běda vám, stavíte pomníky prorokům, které zabili vaši otcové.“

„Popíráš Zákon?“ pokusil se mu oponovat jeden z kněží, „Popíráš, že je třeba rozlišovat mezi dobrem a zlem?“

„Nepopírám. Popírám však, že Bůh promlouvá vašimi ústy. Popírám váš nárok na pravdu. Neboť vaše srdce zarostla tukem a Boží šepot ve vás byl přehlušen cinkotem zlata.“

„Ty se rouháš! A rouhač má být vyhnán za město, ukamenován a zaházen dřevem.“

„Strašíte mě a vyhrožujete mi, jako strašíte a vyhrožujete svým věřícím,“ odřkl si samozvaný prorok. „A chtěli byste se při tom zaštiťovat chrámem? Pošetilci! Vždyť je to jen hromada kamení. – Amen amen pravím vám, pět znaků Boží přítomnosti měl chrám Šalomounův. Nebeský oheň, Archu úmluvy, posvátné losy urím a tumím, olej k pomazání králů a Svatého ducha. Vaše stavba toto všechno postrádá.“

Tváře kněží a zákoníků se naplnily záští. Spojili své síly proti němu, ale jejich výpady byly chabé. Slovům chyběl oheň a duch. On pokračoval: „Proklínáte Římany a naříkáte si na jejich výběrčí cla, ale sami jste ztloustli z hladu nejchudších, z desátků a chrámových daní...“

„Opět jsi přinesl do města rozvrat, Menacheme, synu Síchův?“ ozval se za ním znenadání hlas plný autority. Dav se chvatně utišil. Po schodech dolů sestupoval Malkiáš, jeden z předních členů velerady, kterého doprovázel tucet vojáků chrámové stráže. S kopími a v přílbicích.

Menachem se otočil, ale ozbrojenců se nezalekl. „Přináším pravdu a pravda rozděluje. Přišel jsem rozbít vaše panství vystavěné na strachu a na lži. Přišel jsem vám sebrat klíče od Božího království.“

Malkiáš sepal malé tlusté ruce na objemném břiše. „Tak ty přinášíš pravdu? A můžeš nám říct, v jaké škole ses vyučil? Můžeš nám říct, kolik halach vznešených mistrů umíš nazpaměť? Ba, umíš vůbec číst, Menacheme, synu Síchův? He?“

Oslovený pouze zaťal pěsti a zuřivě si odplívl.

„Coby nevzdělaný *am haarec*,“ pokračoval Malkiáš nevzrušeně, „máš s pokorným srdcem naslouchat znalcům Písma, ne se nad ně ve své zpupnosti povyšovat!“

Už jednou jsem tě vyzval, aby ses kál. Leč tvá svévole nyní překročila mez. Proto slyš a slyš to i ty, lide jeruzalémský. Z moci svěřené mi Bohem ti, Menacheme, synu Síchův, zapovídám vstup do Chrámu a do Svatého města na věčné časy. Strážé, vyvedte ho Hnojnou branou, ať je vyvržen, jako se za hradby vyvrhuje nečistota.“

Dva vojáci běsnícího Menachema popadli: „Nemel sebou, špíno, nebo ti ty pracky zpřelámu!“ A odvěkli ho pryč.

Malkiáš se ušklíbl a promluvil k shromáždění houstnoucím u paty schodiště. „Nuže! Sami jste viděli, kam přivede člověka pýcha. Ten pomýlený hříšník se domníval, že Boží úradky dokáže pochopit vlastním chabým rozumem. Berte to jako varování: věru nemusíte chápat, abyste byli Bohu milí. Stačí, když budete své kněze poslouchat!“

Davem se přelil zasmušílý temný povzdech, lidé se počali rozházet. Jen Hilel tam zůstal stát. Zaražený. Vzpříčený sám v sobě. S pěstmi zaťatými. To přece... Malkiáš se si vážil jako znalce Písma. Ale to, co teď řekl...

Jako by mu četl myšlenky, zahleděl se Malkiáš v tu chvíli jeho směrem. „Á, rabi Hilel. Můžeme na slovíčko?“

Hilel zatěkal očima kolem sebe. Měl snad na výběr? Neochotně se k Malkiášovi přišoural. „Buď zdrav, mistře,“ pronesl s mírnou úklonou, ale slova mu v hrdle vážla. „A pochválen nechť je Hospodin, Bůh našich otců...“

„Až na věky,“ uťal ho Malkiáš netrpělivým máchnutím ruky. „Míříš na výuku?“

Hilel váhavě přikývl.

„Výborně. Nevím, co jsi měl v plánu. Bylo by však záhodno, abys i ty promluvil se svými žáky o poslušnosti.“

„Ale...“

„Copak?“ Malkiášův tón ochladl a zpřísněl.

„Ale mistře... na to bych se potřeboval připravit... dnes jsem chtěl...“

„To zvládneš,“ Malkiáš se přisunul blíž, hlas ztlumil do šepotu. „Popravdě už nějaký čas tě pozorujeme. Máš nadání, o tom není sporu. Jen jsi nás – a ber to jako přátelské varování – ještě úplně nepřesvědčil, že zastáváš ty správné názory.“

Hilel polkl. Úzkost mu sevřela hrdlo.

Malkiáš pokračoval. „Jsou tací, kteří nesouhlasí s tím, aby se učitelem Zákona stal člověk pocházející z ciziny a ještě ke všemu z nuzných poměrů. Leč – a to ti nemusím připomínat – já jsem nad tebou vždycky držel ochrannou ruku.“

Hilel bezradně sklopil zrak. Chtělo se mu křičet. Ano: Do Jeruzaléma skutečně přišel z babylónské diaspory a dlouhé roky se živil jako námezdný dělník. Jeho dlaně dosud nesly stopy rozpukaných mozolů. Věděl, co znamená zima a hlad, překonal bezpočet protivenství, když ve dne dřel a za nocí studoval. A teď se má tohle všechno obrátit proti němu? – Polekaně sebou trhl, když jeden z vojáků přešlápl z nohy na nohu a zbroj zachřestila.

„Hmm,“ navázal Malkiáš, „ještě k té poslušnosti.“ Stále mluvil šeptem a i on se nyní opatrně rozhlédl kolem. „Tváří v tvář římské okupační moci musíme jako národ zůstat jednotní. A to znamená dávat si velký pozor, aby někdo nešířil nevhodné myšlenky. Lépe umlčet pár jednotlivců než přinést zkázu na celou zemi. – No? Věřím, že si rozumíme. A doufám, že tebe Menachemův osud neláká.“

„Ehm.“

„A teď už běž, ať na tebe žáci nemusejí čekat.“

Hilel šel. Ani se nerozloučil. Měl dost starostí sám se sebou. V hrudi jako by se mu svíjelo klubko hadů. Opravdu hrozí, že mu kvůli původu nakonec nedovolí učit? Jenže co mohl dělat? Povzdechl si, potřásl hlavou. Teď musí především vymyslet, co svým žákům poví. A pospíšet si, jakkoli se už beztak opozdil.

Roztržitě kývl směrem ke svatyni, zamumlal: „Slyš Izraeli! Hospodin, Bůh náš, jeden jest,“ a vykročil kolem prastaré kamenné zdi podpírající chrámový okrsek. Ve spárách mezi vydrolenými pískovcovými bloky se místy uchytily trsy neduživé zažloutlé trávy. Minul Pekařskou ulici, vyhnul se dvoukoláku s pomalu se kazícími hlávkami zelí. Stěží cokoli z toho vnímal. – Zahnul doleva do Příčné, vystoupal po pěti schodech a vešel do synagogy.

Několik chlapců stálo v chodbě a zvýšeným hlasem se přelo.

„Ty osle, na pohřebním talitu střapce být nesmíš!“

„A jak by se podle tebe měl v takovém talitu mrtvý modlit?“

„Mrtvý už se nemodlí, mrtvý je mrtvý.“

„A co až dojde ke vzkříšení, jak to říkal rabi Jochanan?“

„Rabi Jochanan mohl říkat, co chtěl. Vzkříšení je blbost. V Písmu se o něm nepíše a v Písmu je všechno...“

Teď teprve upozorovali Hilela. Zmlkli a provinile šoupali nohama. Jen jeden si vzpomněl, že by měl pozdravit. Jindy by taková situace vyloudila Hilelovi na rtech úsměv. Jenže jindy ho tak netížily starosti. Stroze jim kývl. Pokynul směrem k učebně.

Počkal, než se klátivě rozejdou a rozesadí na svých rohožích. Potom se i on svezl na stoličku. Od zbytku místnosti ho dělily tři klesající schody. Ucítil na sobě jejich důvěřivé, zpytavé pohledy a znovu si připomněl, jak hanebně je nepřipravený. Útroby se mu sevřely. Chtělo se mu utéct. Ale nemohl.

Odkašlal si. Zhluboka se nadechl. A pak se pustil do výkladu. Asi jako když plavec skočí do neznámé temné vody.

„Budeš-li však poslušný ve všem, co ti přikážu, a budeš-li chodit po mých cestách a řídit se tím, co je spravedlivé v mých očích, budu s tebou a vybuduji ti trvalý dům, jako jsem vybudoval tvému otci Davidovi!“ uzavřel konečně a rukávem si utřel orosené čelo. „Nějaké otázky?“ zeptal se a doufal, že ne.

„Mistře...“

V Hilelovi hrklo. „Ano?“ Opět ten temný krásný chlapec s těkavým pohledem. Patřil k nejmladším, ale už několikrát prokázal svou bystrost.

„Já té poslušnosti asi nerozumím. V Písmu je přece také psáno o Jákobovi: *„Pak zůstal Jákob sám a tu přišel Bůh a zápolil s ním, dokud nevzešla jitřenka. Když viděl, že Jákoba nepřemůže, poranil mu aspoň kyčel, takže se vykloubila. Řekl: „Pusť mě, už se rozednívá.“ Jákob však odvětil: „Nepustím, dokud mi nepožehnáš!“* Nebyl on tedy spíš neposlušný?“

Hilel nasucho polkl a pak ještě jednou. Cítil, jak se mu zpotily dlaně. Snad se měl na chlapce osopit slovy Malkiášovými: *„Nemusíš chápat, abys byl milý Bohu. Stačí, když budeš poslouchat!“* Jenže...

„Nevím, chlapče, nevím,“ hlesl a přál si být někde daleko odsud, „vím však, že pokud se budeš i nadále takto ptát, stane se z tebe jednou velký znalec Písma.“

Zvedl se k odchodu, unaveně kývl na pozdrav. Na nic dalšího neměl sílu.

Byl už ve dveřích, když se mu za zády ozvalo: „Na Edóm házím svůj střevíc!“ Přes celou místnost přelétl kožený sandál a trefil temného chlapce do hlavy.

Hilela polilo horko. Měl by se obrátit, zasáhnout! Jindy by nezaváhal, ale dnes – po tom, co mu řekl Malkiáš... Zafal čelisti. Sklopil hlavu ještě níž a pokračoval v cestě.

Ten chlapec sedával i se svým o dva roky starším bratrem stranou ostatních. Byli synové idumejského generála a tedy stejně jako Hilel pocházeli z ciziny. A že nejsou plnoprávními Židy, jim jejich vrstevníci s oblibou připomínali, zvláště když některý z nich vynikal.

Na Edóm házím svůj střevíc. Slova žalmu. Na biblický Edóm čili dnešní Idumeu.

Když pospíchal chodbou pryč, zaslechl ještě Hilel všeobecný smích. A jediné osamělé zaskřípění zubů.

Dva idumejští chlapci pomalu kráčeli po prašné cestě vedoucí z Jeruzaléma. Šli mlčky. Mladší z nich se opožďoval, zarýval zarpnutý pohled do země a zuřivě kopal do kamenů, které se mu připletly pod nohy.

„Už s tím, prosím tě, přestaň a pojď,“ obrátil se na něj ten starší.

Mladší po něm zlostně zablýskal očima. Nadobro se zastavil a šoupal podrážkami sandálů po zemi, až se kolem zvedal prach.

Starší udělal několik kroků k němu: „Tohle vztekání ti nepomůže. Jsme Idumejci a nic s tím neuděláme. Ale víš co? Jednou jim ukážeme. Jednou uvidí, že jsme lepší než kdokoli z nich.“

„A proč teda,“ slova ze sebe vyrážel, jako by plival zkyslou kaši, „Bůh někoho miluje a někoho nenávidí. Někomu žehná, jiného proklíná, a to jen podle toho, do jakého národa ses narodil!“

„Bůh miluje spravedlivého a nenávidí hříšníka...“

„Na Edóm házím svůj střevíc!“

„Sám víš, že to neznamená, že všichni z Idumeje jsou hříšníci. Pouze to, že Hospodin porazí všechny nepřátele a my už dávno nepřátelé nejsme.“

„Ale učitel je nechal, aby se nám smáli...“

„Víš, proč se nám smálí? Protože nám závidí, že jsme lepší než oni, a jsou to zbabělci.“

Mladší mlčel. Přemýšlel a to přemýšlení se mu zrcadlilo ve tváři. Byl vášnivý a neuměl své city skrývat.

„A vzpomeň si,“ pokračoval starší, „že naším otcem je Antipatér. Muž mocnější než kterýkoli z jejich kupeckých tatíků. Jeho bohatství není široko daleko rovno, a přesto je to muž řádný a spravedlivý. Myslíš si snad, že jeho Bůh nemiluje, že jemu nepožehnal?“

Na tváři mladšího se postupně vynořoval úsměv. Ano, byl lepší a chytřejší než ti ostatní a i Boží požehnání si nakonec vyvzdoruje. Dokud mi nepožehnáš...

Chlapci se posléze zabrali do hovoru a zašli po silnici dále než obvykle. Tu si starší všiml otrhaného muže schouleného ve škarpě. Drbl do mladšího loktem: „Hele! To bude on, ten falešný prorok, co ho vyhnali.“

Na tváři mladšího se usadil škodolibý škleb. „Prý se rouhal, takže bychom ho měli ukamenovat.“ Zvedl oblázek a zkusmo ho po ležícím hodil.

Starší se ke kratochvíli nepřidal. „Já nevím, možná by bylo lepší vrátit se,“ navrhl opatrně.

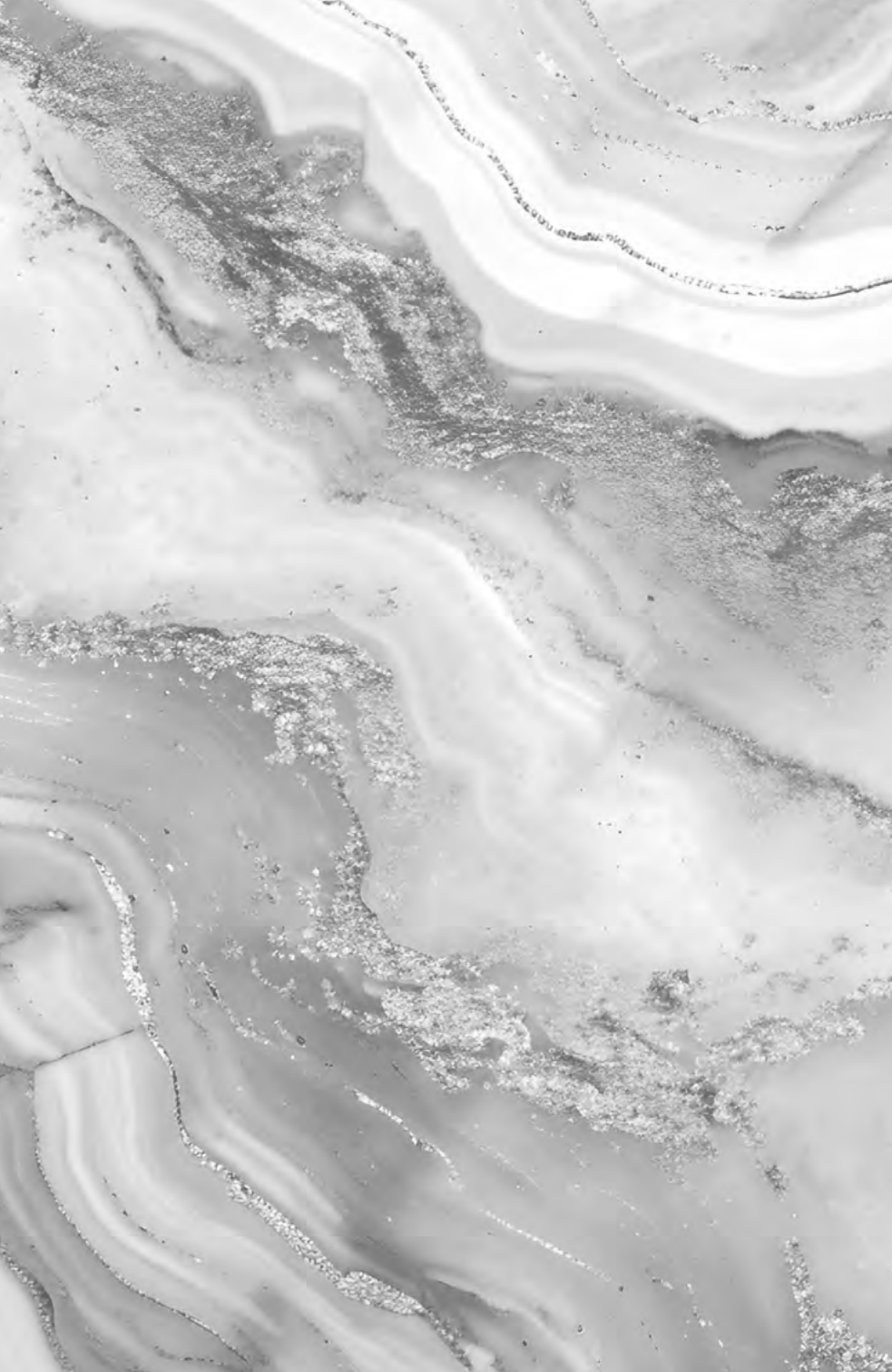
Druhý kámen zasáhl, ale nestalo se nic. „Co když je mrtvý? To by bylo teprve napínavé.“

„Za chvíli bude tma, pojďme raději domů.“

„Jestli je to opravdu prorok, tak bude vědět, kdo ho praštil. *Na proroka házím kámen.*“ Začal se k ležícímu tiše plížit, zatímco starší trnul strachy. Nakonec se ocitl dostatečně blízko. Nebojácně strčil do bezvládného těla špičkou sandálu, ucukl. Žádná reakce. Obrátil se a oči mu hořely temným vzrušením. Prsty si vítězoslavně přejel po hrdle. Mrtvý!

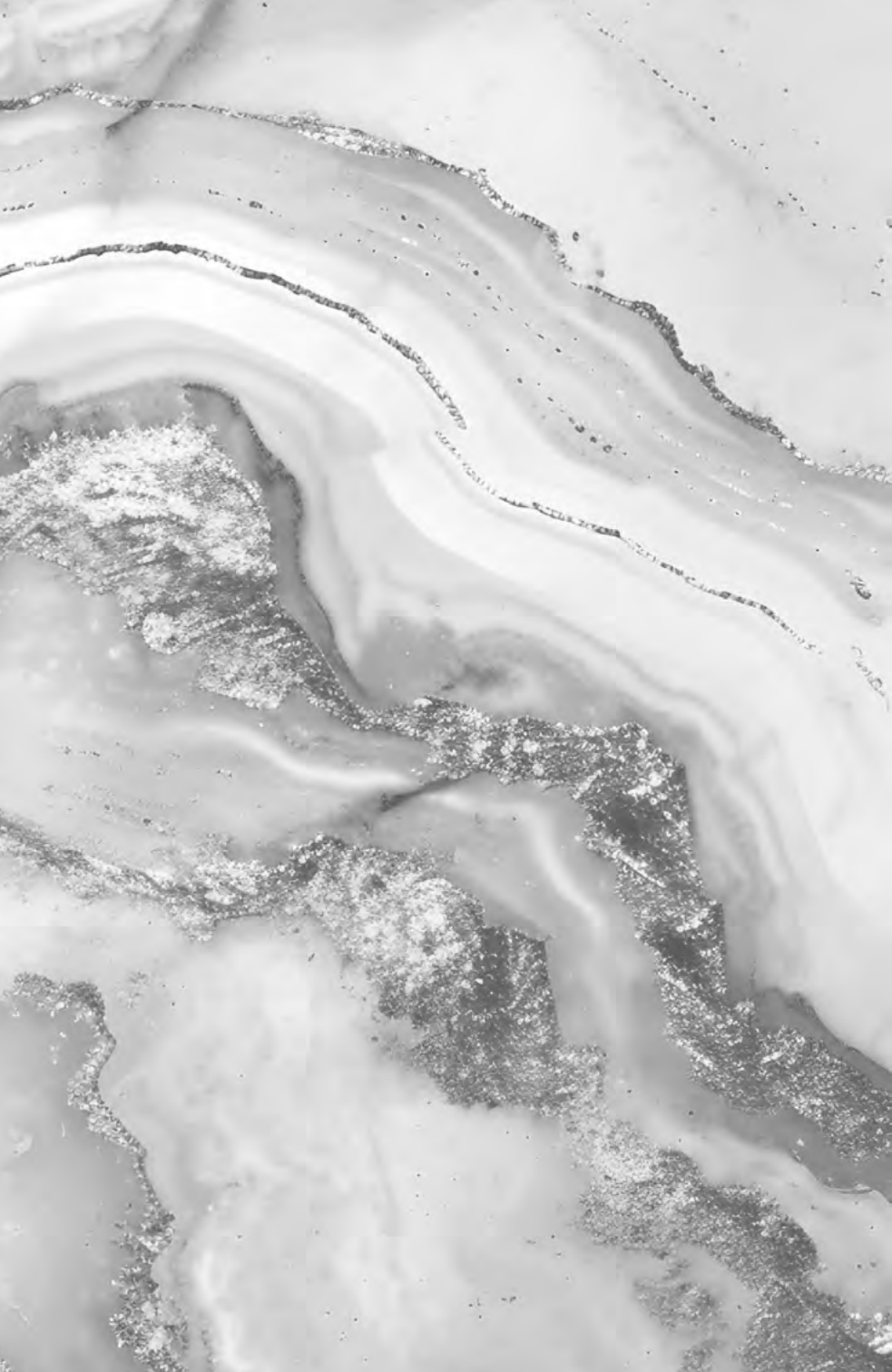
Holedbat se ale rychle přestal. Spatřil vyděšený pohled svého bratra. Muž za jeho zády se prudce vztyčil. Popadl mladšího za ramena a otočil ho k sobě. Vyschlé prsty se zařaly do chlapecových paží. Z úst zavál kyselý, zkažený dech.

„Ty jsi Herodes,“ pravil Menachem slavnostně, „a tebe si vyvolil Hospodin, aby ses stal králem před jeho tváří. Budeš vládnout celému pokolení Izraele po více než třicet let!“

ČÁST PRVNÍ

OTEC A SYN

SVĚT UPROSTŘED VÁLKY

„Když takto Mithradatovi prostřednictvím Antipatrovým přibýlo sil, nabyl již odvahy a vyrazil k Pélúsiu. Protože pro odpor nemohl prorazit, město obléhal. Při útoku se Antipatér velmi proslavil. Prorazil sobě svěřený úsek hradeb a první se svými druhy vskočil do města.“

(Josephus Flavius: Válka židovská)

[duben roku 47 př. Kr.]

Soumrak padl na rozpálený písek jako těžká vlněná deka. Bylo pod ní útulno a těsno k zadušení. Antipatér poslal všechny pryč a zůstal s Mithridatem o samotě. Možná se mu ten odporný pohan hnusil a nejradši by mu vrazil dýku pod žebra, jenže dnes v noci s ním musel najít společnou řeč. Nedobudou-li město rychle, dorazí obráncům posily. A potom s nimi bude zle.

V železném koši u vchodu doutnala na žhavém uhlí směs bylin a odháněla dotěrný hmyz. Občas zapraskala některá z loučí, spoře ozařující prostor stanu, když do jejího plamene vlétla fascinovaná mūra a odtančila svůj krátký tanec splynutí a smrti.

Antipatér pozvedl pohár. Pokýval, pokusil se o úsměv. „Chtěl jsi se mnou mluvit v soukromí. Nuže: řekneš mi, o čem?“

Mithridatés nakrčil nos a potměšile si Antipatra změřil. Byl to tělnatý, úlisný muž s odulými rty a prořídlymi vlasy. V jeho přimhouřených prasecích očkách a mdlých vyžilých gestech bylo cosi slizkého a zženštilého. Na tučné, zarudlé tváři se mu

masťně perlil pot. „K tobě se nedonesly nejnovější zprávy?“ Usrkł vína. Nespokojeně zamlaskal.

„Doneslo se ke mně mnoho zpráv: které přesně máš na mysli?“ Antipatér to pochopitelně dobře věděl. Snažil se jen získat trochu času.

„Vážně se musíš ptát?“ Mithridatés popuzeně zavrťel hlavou, až se mu laloky na bradě roztráslý. Rozvaloval se tam napůl vsedě, napůl vleže jako naparfémovaná, zlatými šperky ověšená beztvářá hrouda prorostlého masa. „Alkibiadés s armádou spěchá Pélúsiu na pomoc. A už je blízko.“

Antipatér pokrčil rameny, bezděky si promnul šedivější plnovous. Bylo mu dávno přes padesát, uvykl však prostému vojenskému životu, dosud se držel zpřímá a jeho vysoká štíhlá postava byla samý sval a šlacha. „To mě ani trochu neznepokojuje,“ pravil lhostejně – v jeho tónu zaznělo mnohem víc jistoty, než kolik jí ve skutečnosti cítil.

„Ne?“ Rozměklé rysy v tlustých tvářích se přeskupily. Upocená, prsteny obtěžkaná ruka zlostně zašermovala pohárem. „Celou dobu ses mě snažil přesvědčit, že půjde o snadné tažení. A teď najednou se všechno kazí...“

„Všechno?“ Antipatér povytáhl obočí. „Co například?“

„Varovali mě před tebou,“ zasyčel Mithridatés. „Jsi muž, který kamkoli přijde, vyvolává potíže.“

„Říkají to o mně. Ale já přitom umím jen chytit za vlasy nabízející se příležitost.“ Případně si takovou příležitost vytvořit, když na to ostatní nemají žaludek – dodal si sám pro sebe.

„Příležitost?“ Mithridatés to slovo převalil na jazyku jako cosi nechutného a potom ho spláchl dalším douškem vína. Pil zcela nezřízeně. Jako by se pokoušel zapomenout na svého otce, který býval slavným králem, než ho Řím porazil a on spáchal sebevraždu; na svoji matku, která bývala oblíbenou palácovou souložnicí; a na nevlastního bratra, před jehož vojáky utekl ze země. „Nejsem si jistý, že mi Caesar stojí za to, abych kvůli němu nasazoval krk.“

„Plánuješ se stáhnout zpátky do Sýrie?“ Antipatrův hlav byl náhle chladný a zlověstný.

„Možná by to bylo nejlepší...“

On opravdu dostal strach, uvědomil si Antipatér. Zprudka vstal. Krev mu pěníla. Vztek přechel stanem tam a zpět. Tam

a zpět. Plameny pochodní sebou zazmítaly, na plachtě se zahemžily šlachovité stíny.

Nic by nebylo snazší než popadnout toho zbabělce za otlý krk a zapáchnout ho jako podsvinče. Pod šaty za tím účelem ukrýval dýku. Jenže násilí by za současné situace ničemu neprospělo. Navíc měl Mithridatés pravdu, všechno se kazilo a Antipatér nesměl přijít o jediného spojence, který mu zbýval. Zastavil se. „Pověz mi, proč ses vydal Caesarovi na pomoc?“

„Abych si vydobyl trůn, který mi patří.“

„A chceš se snad vrátit bez něj?“

„Chci se především vrátit s hlavou na krku.“

Antipatér pokýval hlavou a opět si sedl. „To chápu. Jsem starý muž a viděl jsem víc umírání, než o kolik bych stál. Na druhou stranu válka nikdy nebude bez rizika. Ale ať jsi o mně slyšel leccos, já se nepouštím do nebezpečných podniků jen tak zbůhdarma. Umím si spočítat, co se mi vyplatí a co už ne.“

Mithridatés si olízl odulé rty. Potměšilá očka si Antipatra prohlížela se směsí závidy a pohrdání. „A teď najednou sis spočítal, že se ti vyplatí přidat se k Caesarovi? Jakkoli jsi ještě před pár měsíci sloužil pod zástavami Gnaea Pompeia?“

Antipatér tiše zaskřípěl zuby. Cítil k tomu pohanovi čím dál větší odpor – snad proto, že měl pravdu. „Pompeius byl u Farsála poražen,“ opáčil přiškrceně. Zazdalo se mu, že tma ještě o stupínek zhoustla a že i stíny se stáhly blíž. „Egyptané přinesli Caesarovi na míse jeho hlavu.“

„Pochopitelně,“ Mithridatés si znuďeně pohrával s velkým zlatým kruhem v uchu, „a ty se nebojíš, jak tě uvítá Pompeiův úhlavní nepřítel?“

Antipatér se rychle opanoval. „Ani v nejmenším. Caesar dává přednost politickému prospěchu před osobní záští. Nadto já nestál na straně Pompeia, ale především na straně Říma. Řím na východě neměl oddanějšího spojence!“ Už nedodal, že mu nic jiného než spojenectví s Římem nezbývalo a že by se koneckonců postavil na stranu kohokoli, kdo by mu dopomohl k moci.

Mithridatovi se z hrdla vydralo něco mezi unaveným povzdechem a rozmrzelým zakňučením. „I já jsem Caesarovi věřil... Ale teď, když vidím, že se chová jako hlupák...“

„Caesar do Egypta musel. Bez zdejšího obilí by Římané do roka pomřeli hladu.“

„Musel? Vážně? Rozhodně se ale *nemusel* spřáhnout s Kleopatrou proti Ptolemaiovi. Myslel si snad, že s jedinou legií může vzdorovat Ganimédovým třiceti tisícům? Nechal se v Alexandrii trapně obklíčit a celou zimu se jen marně...“

„Proto mu nyní vedeme posily.“

„A možná bychom neměli,“ vyprskl Mithridatés. „Vždycky jsem si Caesarova vojenského úsudku vážil. Ale teď? Ty víš, co se povídá o něm a o Kleopatře? Mám snad vsadit všechno na muže, který nedokáže opanovat ani vlastní slabiny?“

Antipatér se na něj zpytavě zadíval. Potrásl hlavou. Paže si založil na hrudi. „Všichni děláme chyby. A právě proto se nám dvěma naskýtá příležitost osvědčit Caesarovi naši loajalitu.“

Mithridatés dlouho neříkal nic, pouze Antipatrovi jeho pohled opětoval. Stan zvolna nasákl výhrůžným tichem vojenského ležení. „Domníváš se tedy, že to riziko za to stojí?“

„Jinak bych se sem netrmácel.“

„Opravdu věříš, že zvítězíme?“

„Nade vši pochybnost.“

Mithridatés znatelně zaváhal. Napil se, nespokojeně zafuněl, zpocené čelo si otřel hřbetem ruky.

Antipatér vstal. „Dost bylo řečí, přemlouvat tě nebudu. Já se zítra za úsvitu obořím na město veškerou svou silou. Ty se ke mně přidej, chceš-li – ne-li však, já se s tebou o kořist a Caesarovu přízeň dělit nebudu.“ Dokráčel ke vchodu, odhrnul stanovou plachtu.

„Zadrž!“

Antipatér se musel usmát. Znal lidi natolik, aby proti nim dokázal využít i jejich vlastní hříchy – v případě tohoto pohana jeho chamtivost. Obrátil se. Tázavě pozvedl obočí. „Ano?“

„Do Hádu s tebou, Antipatre. Měli pravdu, jsi nebezpečný člověk. Ale ať je po tvém: zítra zaútočíme na Pélusion bok po boku. Každopádně tě varuji!“

„Jakže?“

„Při prvním náznaku, že se mě pokoušíš podrazit...“ Nedo-
končil. Ani nemusel.

„Pochopitelně,“ usmál se Antipatér a sáhl po džbánku. „Ještě víno?“

Antipatér se vydal napříč táborem. Hlava mu třesla, byl vyčerpaný. Dal by deset zlatých talentů za trochu spánku, ale bude si muset nechat zajít chuť. Zvykl si rozehrávat nebezpečné hry a teď už nemohl couvnout. Musel ještě mnoho zařídit a zbývalo sotva pár hodin. Než nad obzorem rudě vzplane úsvit a válka se znovu rozhoří.

Dosud viselo nad bojištěm ticho. Střely se s rachotem nezakusovaly do cihlových zdí, umírající nesténali, z čepelí mečů se otřela krev. I syrští žoldnéři se posléze přestali shánět po chlastu a děvkách, nebo aspoň po někom, komu by mohli zlámat čelist. Svět umlkl a prostým vojákům nadešel po všem tom vraždění zasloužený odpočinek. Kdo nevyfasoval hlídku, zabalil se co nejhlouběji do přikrývek, aby neslyšel pískot všudypřítomných komárů. Hned za ležením začínala poušť, tmou se plížili šakali.

Antipatér se s povzdechem zadíval směrem k městu, které trčelo z mokřadu proti hvězdnému nebi jako zjizvená hrouda hlíny. Za ním šumělo přestálé Středozevní moře. Nil se směrem na západ rozléval do široké delty, kterou sytil jako nějaký dobromyslný bůh. Tady před branami ale bohatství a hojnost končily, tady se zeleň vsakovala do písku a nenávratně v něm mizela. Tady před branami hltal písek už šestý den krev.

„Můj pane...“

Obrátil se po hlase. „Malachiáš? Copak se děje?“

„Zlé zprávy.“ Příchozí se zarazil. V očích zúžených nevyspáním se mu zalesklo světlo dohasínajícího ohně. Byl to nevysoký, houževnatý muž v černé kroužkové zbroji. Nadvakrát zlomený nos, ostře řezané rysy, tvář porostlou hrubým strništěm. Velel Antipatrově osobní gardě a sloužil mu i jako pobočník – pravá ruka, které ovládá stejně dobře meč i pero.

„Jak moc zlé?“

Voják uhnul pohledem. Potrásl hlavou. „Předčilo to naše nejhorší obavy. Posily Egypťanům podle všeho dorazí už zítra před soumrakem. A pokud do té doby...“

Antipatér zařal pěsti, hrdlo se mu sevřelo. Připadal si náhle nenapravitelně starý, napříč hrudí se mu rozlil chlad. Odvrátil se. S náhlým zaujetím si počal prohlížet špatně zatlučený stanový kolík, prověšenou plachtu a naklánějící se tyč. „Budiž...“ hlesl bezbarvě. „Ale to nic nemění na tom, že za úsvitu zaútočíme.“

„Ehh?“ Malachiášovi poklesla čelist. „Až se tohle dozví Mithridatés...“ Bezmocně rozhodil rukama. Bylo v tu chvíli vidět, že na levačce mu chybí dva prsty. „Bez něj nás zkrátka není dost a...“

„A?“

„Vím, že ses neptal na můj názor, ale snad by přece jenom bylo rozumnější...“

„Jenže já se nemůžu stáhnout!“ vybuchl Antipatér, „chápeš to? V jednom měl ten zatracený pohan pravdu. Ještě před bitvou u Farsála jsem byl Pompeiův člověk. A teď Caesarovi nesmím poskytnout sebemenší záminku, aby o mně začal pochybovat.“

Malachiáš neřekl nic. Pouze svrástil čelo a ustarané vrásky kolem úst se mu prohloubily. Ztěžka si povzdechl.

„Svolal jsi důstojníky do štábního stanu?“

„Hmm,“ přitakal nepřesvědčivě Malachiáš.

„Dobře, čili...“

„Můj pane, prosím. Pořád ještě máme na výběr...“

„Stačí!“ uřádal ho Antipatér. „Už jsem rozhodl. Ať mi donesou moji zbroj, štít, kopí a meč.“

Malachiáš si znovu povzdechl. Nešťastně pokrčil rameny. Otočil se na patě a pospíšil splnit rozkaz.

Antipatér si promnul unavené oči. Zívá. Na spánek si ještě nějakou chvíli počká. Toho pohana přesvědčil. Zbývalo přesvědčit vlastní muže.

Rozhostilo se ticho. Zjizvené, vyčerpáním pobledlé tváře důstojníků postrádaly jakýkoli výraz. Jen čelisti se zařaly a bezkrevné rty nesouhlasně semkly. Nikdo však nic neřekl. Nikdo se Antipatrovi neodvážil vzdorovat.

Načrtl jim plán útoku a teď si jednoho po druhém vyzývavě měřil. Odvraceli zrak, klopili hlavy. Antipatér chápal jejich obavy i jejich zlost. Sám měl o výsledku bitvy pochybnosti. Jako jediný je ale nesměl dát najevo. Vsadil všechno, co měl, a život nedává druhou šanci. Úspěch nebo pád. Vržené kostky se rozkutálely po stole.

Pojednou se střetl s něčím zarputilým pohledem. „Ano, Jorame?“

Voják si odfrkl. Jeho nehybné oči byly ocelově šedé a studené jako podzimní moře. Nebyl vyšší než Antipatér, pouze dvakrát

širší v ramenou. „Můj pane,“ znělo to téměř opovržlivě, „víš lépe než já, že pokud se k nám ten zatracený pohan nakonec nepřipojí...“

„Tak co?!“ zavrčel Antipatér.

„Tak nás nezachrání ani milost Boží.“

Joram byl vynikající voják. Když se v bitvě někam postavil, nedokázala s ním hnout ani setnina nepřítele. Hrud mohutně vyklenutá, záda jako býčí hřbet a paže tlustší než stehno zralé ženy. Antipatér jednou zahlédl Jorama uprostřed půtky, kterak se napřáhl a obyčejným jednoručním mečem přesekl ozbrojeného chlapa vejpůl. Jenže krom toho se Joram rád napil. A někdy nedovedl držet jazyk za zuby.

Ticho se nebezpečně napjalo a prasklo. „Nepokoušej mě, Jorame!“ Antipatér zaskřípěl zuby. „Máš se starat o vojenskou stránku věci. Vyjednávání se spojenci laskavě přenech mně.“

„Hmm.“

„Hmm – co?“ osopil se na něj Antipatér.

Lhostejný výraz ve vojákově tváři se nezměnil. Pouze žvýkací svaly na čelistech mu naběhly jako zařatá dětská pěst. Dlaní si promnul mohutný, hustými chlupy porostlý zátylek. „K vojenské stránce tedy. Znamená to, že Pélusion musíme dobýt ještě před soumrakem?“

Antipatér se zamračil. Joram mu sloužil už pětadvacet let a přes veškeré své chyby byl oddaný až za hrob. Neuměl sice číst ani psát, ale znal svoje řemeslo a myslelo mu to rychle. „Ano,“ přisvědčil neochotně.

„Ještě jsme ani nestihli dobudovat valy a okopy. Hradby jsou pevné a nepřítel odhodlaný.“

„To se nedá nic dělat.“

Joram nespokojeně přenesl váhu z nohy na nohu. Svraštil čelo, mimoděk sevřel obrovité pěsti. „Bude to znamenat velké ztráty.“

„Nejspíš.“

„A morálka mužů je mizerná. Mnozí nesouhlasí, že jsme vyrazili na pomoc pohanským psům.“

Antipatér dokráčel až těsně k němu. Oči mu hněvivě planuly. „Co tím chceš říct?“ vyprskl mu do tváře.

„Chci jen vědět,“ zafuněl Joram, „že sis to celé dobře promyslel. A že za tebe nenasazují krk zbůhdarma.“

Antipatér si skousl spodní ret. Pokýval. „Na to máš právo: budiž. Můžu já se spolehnout, že udržíš přidělené pozice?“

Joram pokrčil rameny, což bylo v jeho případě obzvlášť výrazné gesto. Šupinová zbroj se zavlnila, studeně zachřestila ocel. Pomalu potřásl hlavou na souhlas.

„Dobře. A stejně tak ty se můžeš spolehnout, že zvítězíme.“

Antipatér se obrátil a s rukama založenýma za zády přešel kolem řady velitelů tam a zpět. Pod podrážkami sandálů mu zakřupal písek. „Ještě nějaké připomínky? Ne-li, vraťte se ke svým oddílům. Čas kvapí a čeká nás práce.“

Spoře osvětlený štábní stan se postupně vyprázdnil. Zapleskala plachta. Vítr s sebou od pobřeží přinesl pach soli, hniјícího dřeva a uhynulých ryb. Antipatér s Malachiášem se po sobě beze slova podívali. Tmou nad východním obzorem prosákl první krvavý náznak rána.

Svívalo. Nebe vybledlo a noc se počínala drolit. Temné obrysy se postupně odlupovaly z jednolité masy, stíny v písečných přesypech se zahemžily. A bylo jich pohříchu víc než obvykle. Planoucí divoké oči, přilbice, kopí a meče. Osm tisíc ozbrojenců se tiše kradlo k městu.

Pak se první paprsek natáhl přes horizont a světlo řídke jako chudásova polévka se rozlilo napříč plání. Z ranního oparu se sem tam vynořil shluk keřů nebo pokřivený zakrslý strom. Matně se zaleskla ocel, zatřpytil se vycíděný bronz. Zesílil zvuk dopadajících nohou, muži se dali do běhu.

Od brány se ozval vyděšený skřehotavý tón egyptské polnice. Zvuky přeskočily z místa na místo, vypukl poplach a rychle se rozhořel. Hradby se naježily postavičkami obránců. Zadrnčely napínané tětiny.

„Ať troubí do útoku!“ zahřímal Antipatér. „Vypálíme to jejich zavšivené hnízdo, jako se rána vypaluje žhavým železem. V prvním sledu chci lučištníky. Hned za nimi těžkooděnce. A támhle na pahorku obléhací stroje. Neslyšeli jste – proklatě? Tak *pohyb!*!“

Za výchozí bod si zvolili mělkou úžlabinu, vrstva popelu v jejím středu halila zbytky vydrancované vesnice. Pod vojenskými

sandály zakřupaly žářem rozdrolené, začernalé cihly a kostry ohořelých rákosových střech. Propletli se mezi sutinami a sražení v pevné šiky se počali sunout vpřed.

Antipatér cítil, jak se mu zrychlil tep. Po zádech stekl pramínek potu. Zbroj ho tížila, pravice křečovitě svírala ratiště kopí. Rozhlédl se. Všude kolem se jeden vedle druhého tísnili vystrašení rozdychtění muži. Žáda nahrbená, čelisti semknuté, pohled vytřeštěný. Už tolikrát se ocitl uprostřed bitevní vřavy, a přece věděl, že se toho svírání v žaludku nikdy nezbaví. Že si na něj nikdy nezvykne.

„Drž se u mě, můj pane,“ šeptl mu do ucha Malachiaš. Obklopoval je tucet gardistů v tmavých kroužkových pancířích, s tmavými chocholy na špičatých helmách.

Antipatér kývl hlavou a hned si uvědomil stravující neklid, který se mu rozléval do údů. Svaly na lýtkách sebou zazmítaly, napětí se téměř nedalo snést. Zatoužil divoce se rozběhnout. Zaútočit nebo utéct – na tom nezáleželo.

Ještě pod rouškou tmy se vyplížili z nedalekého tábora opevněného po římském vzoru. Otroci za nimi vlekli a tlačili římské obléhačí stroje. Pohané jednou provždy změnili způsob vedení války a kdo se tomu nepřizpůsobil, byl rozdrcen a semlet.

„Už se dostali na dostřel?“ Antipatér zaslechl ve vlastním hlase nervózní tón.

„Těžko říct,“ pokrčil Malachiaš rameny. „Ale brzo to vypukne...“

Vzdálenost k hradbám se neúprosně zkracovala. Vpředu proutěné zástěny o výšce dvou sáhů. Pak dvě řady střelců. Potom arabská pěchota se žebříky. Nakonec do zbroje zakutí židovští kopiníci. Tak si aspoň Antipatér celou scénu zkoušel představit. Ve skutečnosti totiž viděl jen nohy a záda nejbližších mužů. A zástavy třepotající se nad zvlněnou hladinou ocelových příleb.

Náhle se do chladného ranního vzduchu jako pila do masa zaříl syrový mnohohlasý svist. Z města se vzneslo mračno šípů. Stovky teninkých stínů sebou smýkly po oblouku a sesypaly se na pochodující muže.

„Štíty. Kryjte se!“

Nabroušené hroty šípů zabubnovaly do dřevěných štítů a kovově zazvonily o železo. Na mnoha místech ale hroty našly

nechráněnou kůži a pronikly vojákům hluboko do těla. Vytryskla krev a z mnohých úst se vydralo bolestné zachrčení a sténání.

„Opětujte střelbu! Pěchota vpřed! Útokem!“

Zvuky se slily v jedinou zběsilou kakofonii. Rozkazy. Křik a proklínání. Ječení polnic. Dusot. Řinčení oceli. Skřípění tasených mečů. Zvonění tětív a šustění šípů, jejichž množstvím nebe potemnělo jako při náletu kobylek.

V tu chvíli se daly do práce i obléhací stroje. Cihlové hradby zasypalo kamení vrhané balistami a katapulty a přispělo tak svým dílem k všeobecné zkáze. „Rozestupte se! A teď žebříky! U vousu veleknězova – pobijte je všechny!“

Svět sebou škulbl. Dosud zvolna a spořádaně pochoduující masa jako by ztratila poslední zbytky přičetnosti. Muži se s křikem rozeběhli. Sesypal se na ně déšť střel. Šíky prořídly, ale to jen umocnilo jejich zběsilé odhodlání.

Hrstka odvážlivců doklopýtala k úpatí hradeb. První žebřík podpíraný desítkami rukou se vztyčil. A rychle opět klesl. Paže ochably, nebožáci prošpikovaní šípy popadali kolem. Vzápětí se však přivalila další vlna, mohutnější než ta předchozí. Vzplínajících se žebříků byl rázem tucet. Někoho srazil kámen. Jiný vzplál jako pochodeň, když ho zalila hořící smola. Pár dalších se ale vyhouplo na cimbuří. Železo zachřestilo, meče se střetly, mrtví se hroutili jeden přes druhého a všude tekla krev.

Už se zdálo, že ten jediný živelný, zuřivý nápor postačí. Že obrana se zlomí a do města vpadne zkáza. Jenže tu znenadání zazněl polní roh. Nedaleká brána se rozvalila a z jejích útrob se vyřinuli ozbrojenci jako hnis z otevřené rány. Nepřítel vycítil příležitost k protiútoku a obořil se na vetřelce veškerou svou vyzáblou silou.

Jezdci se míchali s pěchotou, sráželi se a jeden po druhém šlapali. Bylo jich však mnoho. Byli vyhladovělí a plní touhy po pomstě. Přehrnuli se přes první písečný násep. Hnali se dál. V rukou kopí, meče a sekery.

Na Antipatrovo levé křídlo dolehl strach. Polnice vyděšeně zakvílely, rozkazy si protiřečily. „Řadu – zpropadeně! A pomalu, krok za krokem... Musíme se stáhnout, než nás přechísí.“ Zmatené muže zasypala další salva šípů. Šíky se srazily.

Židovské oddíly už prve roztržštěné se pod náporem zachvěly. A počaly se drolit jako hliněný břeh, na který se obořila rozvodněná řeka.

Malachiáš chytil Antipatra za rameno. „Kde je Mithridatés a jeho muži?“

Ocitli se na mírném návrší a měli tak skvělý výhled na počínající zkázu. „Opozdil se. Bůh ho proklej...“

„Zavel k ústupu, nebo nás tu pobijí do posledního muže.“

Antipatér zaťal zuby v bezmocném vzteku. „Pořád ještě se můžeme udržet,“ procedil mezi zuby, „když nasadíme zálohy a z pravého křídla...“

„Marná naděje,“ přerušil ho Malachiáš, „to nebude stačit. Břicho armády je rozpárané – vidíš? Egypťané už se prosekali napříč a teď je nemá co zastavit. Bez Mithridatových žoldnéřů nás není dost a... Pozor, můj pane!“

V tu chvíli Antipatér zaznamenal koutkem oka pohyb, na pozadí hlomozící bitvy nabylo tvaru jediné tenké zašustění. Čas klopýtl ve svém překotném běhu a tekl pojednou málem lenivě. Vzduchem se mihl šíp a mířil přesně. Malachiáš se vrhl vpřed – pohybem rychlejším, než by to kdy Antipatér považoval za možné. Sevřel ho v pase, smýkl jím stranou a na podupanou písčitou zem.

Antipatér hekl, převalil se, pád mu z plic vyrazil dech. Zvedl se a pomohl na nohy i Malachiášovi. „To bylo na poslední chvíli,“ prohodil uznale a kývl.

Jeho pobočník chtěl něco odpovédět, ale z tváře se mu vytrátila veškerá barva. Podklesl v kolenou. Teprve teď si Antipatér všiml opeřeného dřívku trčícího Malachiášovi mezi žebry. Po kroužkové zbroji stékala krev.

„Sem... rychle! Pomozte mi někdo.“ Antipatér k Malachiášovi přiskočil a podepřel ho. „Vydrž, najdeme ti ranhojiče... Vy dva,“ ukázal prstem na zmatené gardisty. „Dostaňte ho odsud!“

Malachiáš se rozkašlal, na rty mu vychlístla rudá pěna. „O mě se nestarej... zachraň hlavně ty chlapce, co ti támhle dole umírají...“

Antipatér přikývl a odvrátil se. Mráz se mu rozlil po páteři, útroby sevřela beztvará hrůza. Stál tam s rukama zamazanýma přítelovou krví uprostřed bitvy, která byla ztracená. Mithridatés